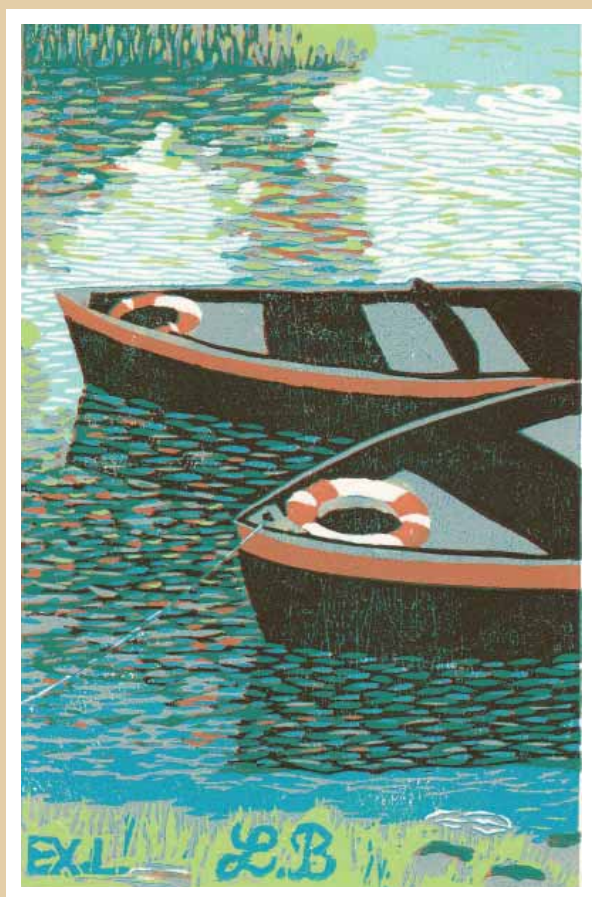
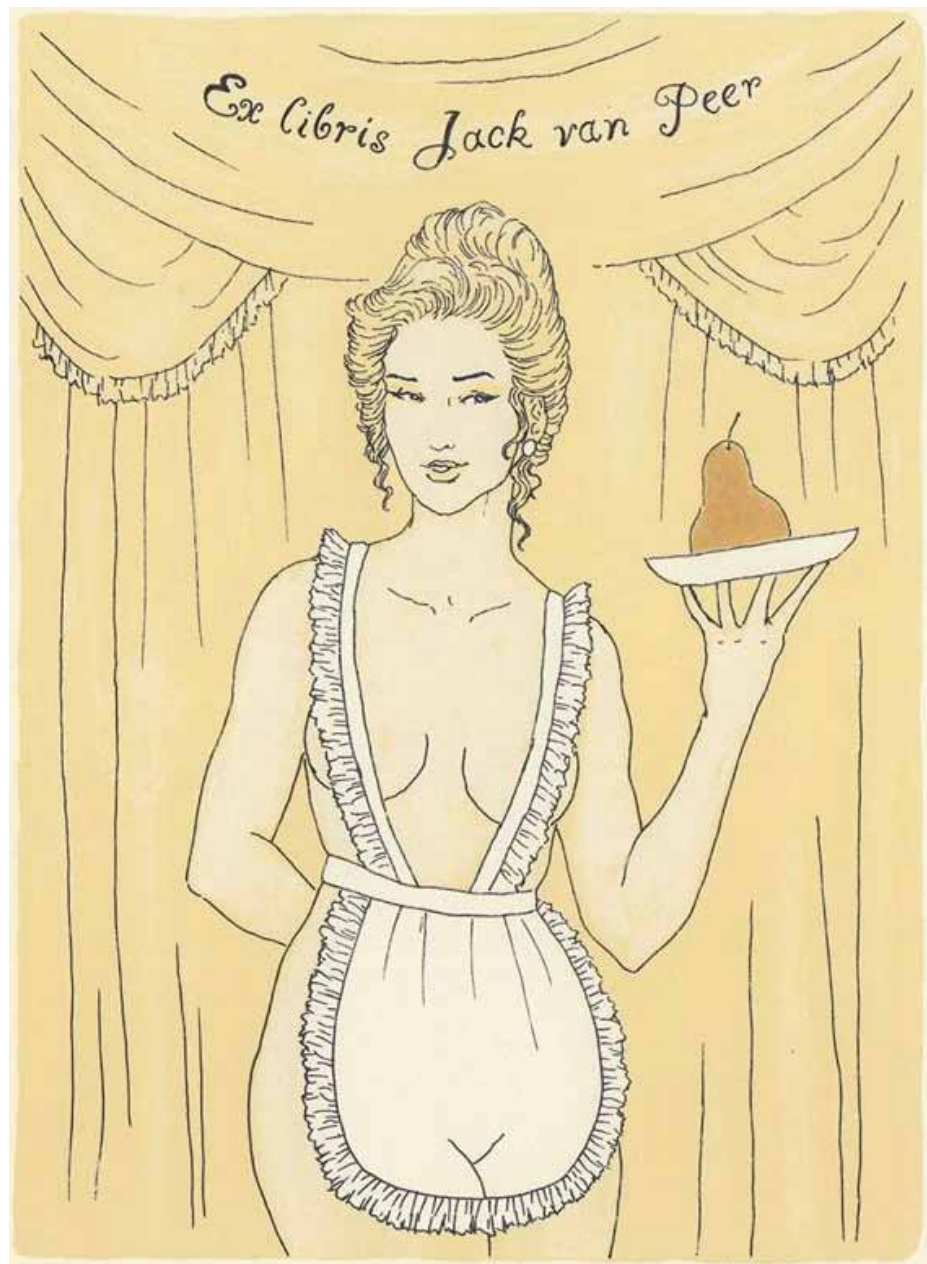

2/2020

KNIŽNÍ ZNAČKA

ČASOPIS SPOLKU SBĚRATELŮ A PŘÁTEL EXLIBRIS

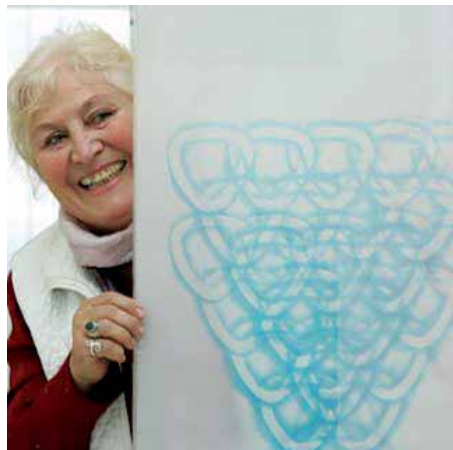

Františka Jelenová, L1, 2019

EXLIBRIS DANY PUCHNAROVÉ

Grafička, ilustrátorka, výtvarná pedagožka a spisovatelka Dana Puchnarová se narodila 22. ledna 1938 v Praze. V roce 1963 absolvovala Akademii výtvarných umění v Praze. Od r. 1964 uspořádala 70 autorských výstav a zúčastnila se 140 skupinových.

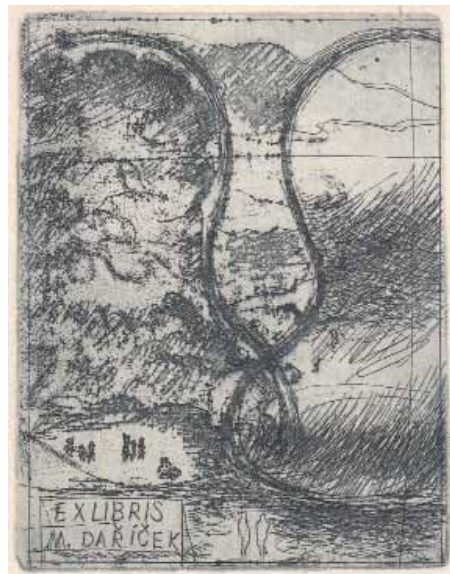
Dana Puchnarová

Na vpád sovětských vojsk v r. 1968 reagovala cyklem tří obrazů *Znaky naděje* a litografií *Znak naděje pro 21. srpen* a stačila je ještě odeslat do galerie v Heidelbergu. Podpis Charty 77 pak pro ni znamenal životní předěl. Byla vyloučena z veřejného života, vyslýchána policií, měla zákaz cestovat, třeba i do Prahy [1]. Teprve v letech 1991–2003 mohla působit jako docentka na Univerzitě Palackého v Olomouci.

O indickou kulturu se zajímala dlouhodobě a cesta do Indie v r. 1996 pro ni znamenala velký zážitek a projevila se i v její umělecké tvorbě. Své postřehy z Indie popsala v knize *Z Čech do Indie za Satja Sai Bábou* (2009) a ve výtvarném projevu to byl obrazový cyklus *Sítě*, ve kterém se

jí podařilo vizualizovat propojení všech lidských vědomí v symbolických čistých, zářivých barvách. Autorka sama dodává, že cyklus *Sítě* je ve své nadčasovosti symbolem duchovní jednoty a společné cesty k míru a harmonii. [1].

Umělecká činnost Dany Puchnarové je široká. Zahrnuje obrazy, grafiku a plas-

Dana Puchnarová, C3, 1977

tiky. V letech 1977 až 1981 se věnovala rovněž tvorbě exlibris. Tematicky jsou její exlibris rozmanitá, většinou tvořila v litografii, ojediněle v leptu. Ve spolupráci s autorkou se podařilo dohledat na třicet opusů. Jejich soupis a náhledy najde zájemce na stránkách E-časopisu ZHOŘ–ART 2020, č. 1.

Vladimír Pospíšil

Prameny:

[1] KLÍMOVÁ-BREJCHOVÁ, Alena. *Portrét české malířky Dany Puchnarové*. In elektronický časopis ZHOŘ ART, č. 4, 2019.

[2] www.dana-puchnarova.cz

V období karantény prožívám především to úžasné ticho, které tady za Prahou bylo vždy rušeno svištěním aut po dálnici a burácením traktorů a kombajnů na polích... Pracovně tomu moc nedám, protože si léčím neuralgii nohou, kvůli které zatím nechodím do ateliéru. Zato si užívám své úžasné knihovny a čtu knihy, které jsem ještě nečetla, většinou duchovního zaměření.

Dana Puchnarová, ilustrace k básni R. Thákura, L1, 2013

Také mám krásné vydání Bible, tak se znovu dostávám do kontaktu se starozákonními proroky a učením Ježíšovým, k úvahám o smyslu vlastního života a práce, prožívám tehdejší situace, jako bych tam byla... (v Izraeli, na Sinaji, u Mrtvého moře, i v Jeruzalémě, v Betlémě a Nazaretu, i na hoře, kde byly tři kříže...), neboť jsem tam před lety se zájezdem skutečně byla.

V knihovně jsem našla i spoustu katalogů z výstav, na které jsem léta neměla čas – tak vzpomínám a prohlížím, mezi

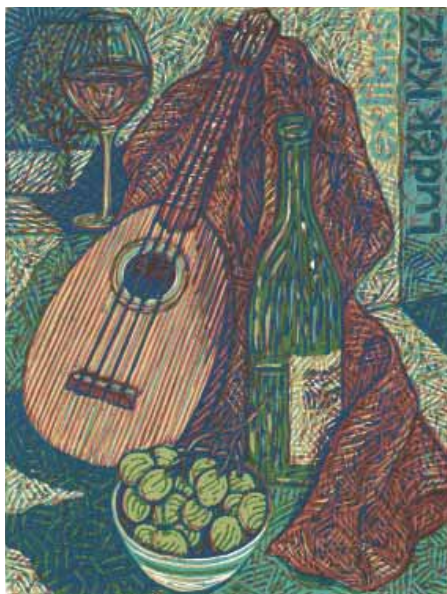
nimi i krásnou tlustou knihu o Hollaru z naší velké přehlídky. Vzpomínám na milé kolegy a kolegyně, s úsměvem prohlížím jejich fotografie a jejich díla. Řekla bych, že díky koronaviru si dávám svůj život dohromady pod novým úhlem pohledu — to je pro mne to cenné; na to nebyl předtím čas, a náhle je, a děkuji za to.

Dana Puchnarová

Předchozí text byl převzat z webových stránek SČUG Hollar s laskavým svolením autorky příspěvku a rovněž autorek projektu Aleny Laufrové, Lenky Vilhelmové a Kateřiny Slezákové. Díky!

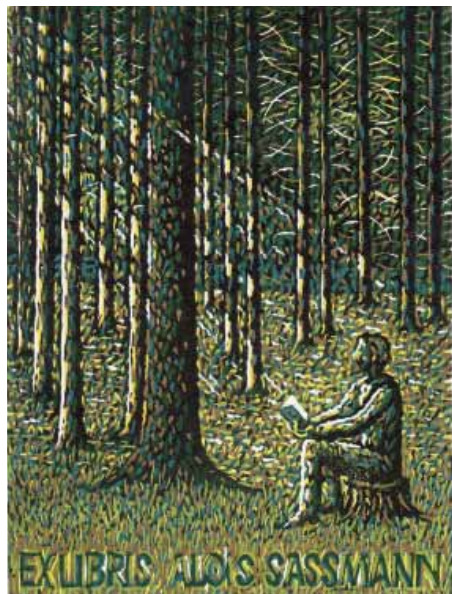
ZBYNĚK HRABA V DOBĚ KORONAVIRU

Vážené kolegyně a kolegové, mám to, v uzovkách štěstí, že se zatím můj denní program v současné situaci příliš nezměnil. Ateliérek mám asi pět minut chůze od domova a cestou většinou

Zbyněk Hrabá, X3, 2018

skoro nikoho nepotkám. Doma sedím u počítače na grafických úpravách různých tiskovin. Teď zrovna mám radostnou práci na úpravě katalogu pro Galerii Klatovy / Klenová. Jde o katalog k výstavě Pod povrchem – sedmdesátá a osmdesátá léta z jejich sbírek. Je to skvělý

Zbyněk Hraba, X3, 2018

komplet děl českých umělců působících v těchto letech. Je fajn, že mezi vystavenými jsou také díla bývalých i současných členů Hollaru. Galerie výstavu instaluje a chystá se ji virtuálně zveřejnit k prohlídce na svých webovkách. Dám vám vědět, až to bude k zhlédnutí. Katalog půjde do tisku už nyní a k zakoupení bude v galerii po skončení karantény, což bude, doufám, co nejdříve. Pavel Sivko připravil nový bulletin Klubu přátel Hollaru a já s tím pomáhám coby úpravce, což mne taky moc těší. Konečně jsem dotiskl grafiku, kterou jsem chtěl vystavit na společné výstavě se spolužákem

z „Grafárny pod Petřínem“ a kamarádem Petrem Palmou v Domě Štěpánka Netolického v Třeboni. Vernisáž jsme plánovali na 9. květen, otázkou teď je, kterého roku... Moc jsem se těšil na svoji výstavu v Galerii U zřícené lávky, kterou vede Jan Kavan a velkoryse mi nabídl možnost zde vystavovat. Vernisáž byla plánovaná na 30. duben. Grafiku si dovoluji přiložit. Jihočeši, doufám, poznají, na hrázi kterého rybníka to je. Ve středu, tedy dnes, jsem se vždy těšil na zkoušku našeho sboru, kam chodím zpívat. Zkouška nebude, ale chystáme alespoň „videokonferenci“. Zpívat můžeme i doma.

Co bych si přál? Kdyby tak lidem ten úsporný způsob života vydržel i po pandemii. Myslím tedy momentální nelétání letadlem na víkend do Londýna apod. A vůbec kdyby lidi žili skromněji.

Ne náhodou jsou iniciátorkami tohoto projektu tři ženy. Neumím to napsat tak pěkně, jako ony, ale my muži bychom jim měli alespoň více naslouchat, pak by tu bylo lépe; mají v sobě více citlivosti a empatie než my. Moc rád bych se tu dozvěděl, na čem teď pracují další hollaristé. Přeju všem zdraví a radost z tvoření.

Zbyněk Hraba

Předchozí text byl převzat z webových stránek SČUG Hollar s laskavým svolením autora příspěvku a rovněž autorek projektu Aleny Laufrové, Lenky Vilhelmové a Kateřiny Slezákové. Díky!

Odložená výstava Zbyňka Hrabu *Ze zátiší přes portrét do krajiny* v Galerii U zřícené lávky měla vernisáž 21. 5. 2020 a bude otevřená do 26. 7. 2020.

Blahopřejeme Zbyňku Hrabovi k životnímu jubileu, narodil se 26. 4. 1960, a děkujeme mu za úspěšnou tvorbu exlibris.

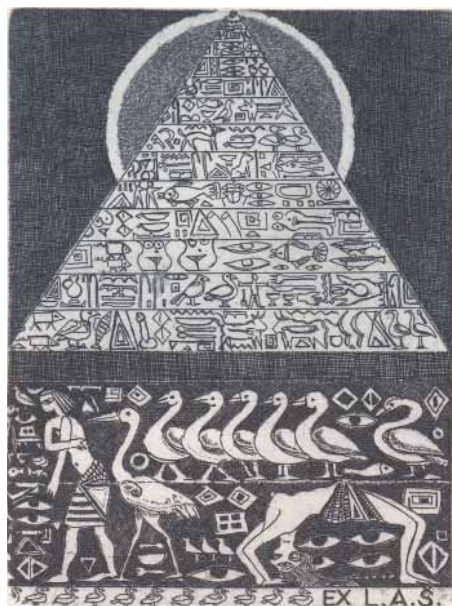
Redakce Knižní značky

TICHÝ POZOROVATEL PŘÍRODY

JAN OTAVA

(K sedmdesátým narozeninám autora.)

Jsou umělci hluční, vyzývaví, provokující i bouřliváci. Jiní mlčí, tiše pracují, stávají se nenápadnými a „svět“ je někdy objevuje až se zpožděním. Do této druhé skupiny patří i letošní sedmdesátník, akade-

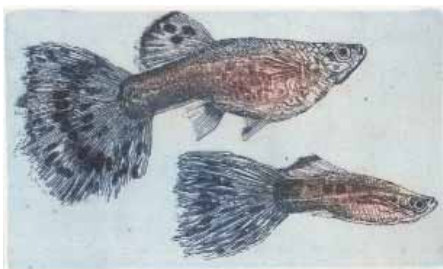

Jan Otava, C3, 2009

mický malíř a grafik Jan Otava, pražský rodák (narodil se 30.4. 1950 v rodině slavného operního zpěváka Zdeňka Otavy). Byl plachým dítětem, přílišný hluk vadil jeho citlivé duši a vždy obdivoval přírodu. Ta se stala jeho inspirací pro celý život. Studoval na SOŠU v Praze a následně na Akademii výtvarných umění v letech 1970–1977. Grafická speciálka profesora Ladislava Čepeláka byla zárukou kvality a mladý Jan se stal nejen obdivovatelem svého profesora, ale i jeho dlouholetým přítelem. Oba spojovala láska k přírodě

(jen vzpomeňme na Čepelákovy krajinné motivy či cyklus Veltruská obora), tiché filozofování a posezení v dobré čínské restauraci.

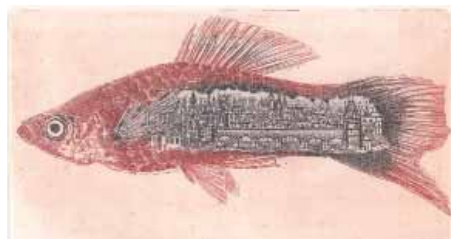
Jan od samého začátku na svých listech realizovaných technikou čárového leptu či suchou jehlou doplněnou o mezzotintu zobrazuje přírodní motivy: stromy v krajině, staré aleje, potoky, parky, ale i jednoduché přírodní prvky, jakými jsou obyčejné rostliny či brouci a motýli. To vše převádí na grafické listy a jeho cykly

Jan Otava, C3, 2009

z jižních Čech dokazují umělcovu kvalitní a citlivou reakci na živou přírodu. Miluje les a vše, co k němu patří: malý brouček, barevný kovařík, houby všeho druhu, které se staly jeho vášní. Dobře zná nejen jedlé a jedovaté, ale i vzácné, a přesně je mnohokrát zpodobnil na výjimečně zajímavých kresbách. Motýly? Ty maloval a kreslil spolu s panem profesorem a je otázka, kdo z nich byl lepším interpretem. Jedinou vadou Jana Otavy je, že broučky nejen obdivuje, ale i sbírá a napichuje je do své sbírky. Všechny je pochopitelně zná a připomíná mi pana profesora biologie Matulku z filmu Cesta do hlubin študákovy duše, kterého hrál Jindřich Plachta, vzpomínáte si? Ke zkoušce nebyl nikdy připraven, až jej študáci doběhli. Jan Otava by určitě

u zkoušky také obstál, ale on je přeci malíř a grafik, vraťme se tedy k jeho zajímavým kresbám tuší, barevným akvarelům a neméně poutavým grafickým listům. Přestože jeho tvorba oslavuje neporušenou přírodu, nepřekvapí nás ani motivy z venkovských poutí, kdy dovede přesně vystihnout atmosféru lidové zábavy a dětského vzrušení. Kolotoče, střelnice, hlučná muzika, barevná světla, to všechno k té veselici patří. Ani město nevynechal, ale poněkud humorně umístil domy na mnoha listech do korun stromů jako

Jan Otava, C3, 2009

ptačí hnízda. Od citových záznamů krajiny se posunul k zjednodušování vybraných motivů, k jakési syntéze přírodních symbolů. Kresba je pro Otavu základem pro budoucí list a dokumentuje umělcovu snahu oprostít se v průběhu let od zbytečných detailů. Pouze barevné kresby, akvarely, na nichž mistrně zaznamenal houby právě přinesené z nedalekého lesa (v současnosti žije v Horním Bezděkově v ulici Pod Lesem) jsou nerozeznatelné od originálů. Stejně jako rybičky z akvária, které Honza pěstuje jako tiché společníky ve své domácnosti. V roce 2009 zpracoval pro sběratele exlibris zajímavý soubor jedenácti grafických listů na motivy starého Egypta. Celý cyklus s názvem *Tajemný Egypt* dokazuje, že Jan Otava je nejen vynikajícím grafikem se smyslem pro přesné členění plochy

matrice, ale i vtipným vypravěčem dějin zavátého světa. Stačí si vzít některý list do ruky, začít luštit „Otavovy“ hieroglyfy a bavíte se: jen čtete, už vidíte ty zvláštní značky? Že se, Honzo, nestydíš! Nestydíš. Škoda, že zájem sběratelů o tvorbu Jana Otavy není větší. Jeho grafické listy by si to určitě zasloužily, ale jak už bylo řečeno

Jan Otava, C3, 2009

v úvodu, jsou umělci hluční a jiní žijí v tichosti, milují samotu, ptačí zpěv, krásné houby (snad letos víc porostou) a barevné motýly a broučky, i když je napichují do sbírkových krabic. Ticho, rozkvetlá zahrada, nedaleký les a nějaká sedmdesátka? Jestli letos porostou, tedy houby, aby bylo jasno, vypravím se k Honzovi, dodatečně mu stisknu ruku a řeknu: mám rád tvoje krásné kresby i grafiku, na níž dovedeš zachytit přírodu bez sentimentálního vzdychání, a přesto plnou života.

Karel Žižkovský

NOVÍ TVŮRCI EXLIBRIS

Františka Jelenová, dvacetiletá výtvarnice, původem z Prahy, se narodila do umělecké rodiny. Jejím otcem je ilustrátor a grafik Oldřich Jelen a matkou akademická malířka, restaurátorka Veronika Jelenová.

Františka Jelenová,
foto Alice Weinfurtová, 2018

Vyrůstala obklopena obrázky svého otce, stejně jako všudypřítomnou tvůrčí atmosférou domova, který byl zároveň uměleckým ateliérem. Její otec stejně jako ona od dětství miloval ilustrované knihy a tuto zálibu s ní radostně sdílel, stejně jako své vysněné imaginární světy plné kouzelných postav, do kterých společně tak rádi unikali. Jako mnoho dětí na celém světě propadla kouzlu fantasy světa Harryho Pottera a stejně jako celou generaci mladých ji silně ovlivnila nová

estetika nového fantasy žánru v literatuře i ve filmu. Tím se vyhranilo zaměření jejího výtvarného projevu k pohádkovým světům oplývajícími bájnými zvířaty a kouzelnými bytostmi.

Samozřejmě nebylo snadné se vracet do reálného světa a mnoho učitelů na základní škole si stěžovalo na její sešity, které byly více pokreslené než popsané.

Dalším silným zájmem, který od malička projevovala, byl svět zvířat, prehistorických zvířat, ale zvláště svět koní, kde se zřejmě projevil zkušenosti nějakých již nežijících předků z otcovy strany, kteří byli statkáři.

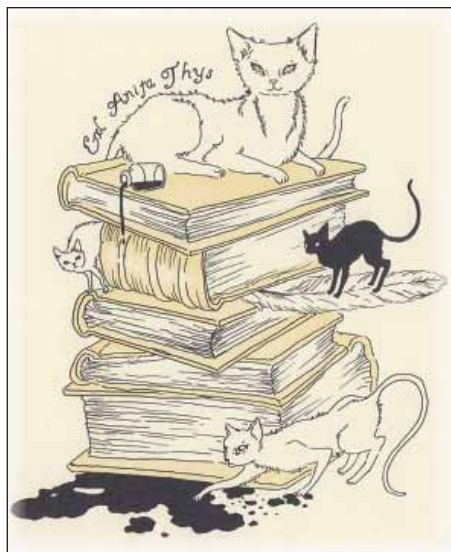
Bylo jen přirozené, že začala studovat uměleckou střední školu. Na střední umělecké škole textilních řemesel si vybrala obor navrhování oděvů. Střední škola jí dala dobrý řemeslný základ nejen v samotném kreslení, ale také dalších manuálních dovednostech zaměřených na detail a pečlivost, jako jsou vyšívání a paličkování, či tvorba šperků a drobných oděvních doplňků. Po ukončení studia začala tyto dovednosti využívat spíše než v tvorbě oděvů ve své volné krešebné tvorbě, z velké části inspirované především četbou fantasy literatury,

Františka Jelenová, L1, 2020

ale také sledováním filmových počínů jako například Hra o trůny nebo Fantastická zvířata.

Jejími oblíbenými ilustrátory jsou například Tony DiTerlizzi nebo Alessandro Barbucci. Z historie umění je jí na jedné straně blízka umělecká poněkud klasicistní stylizace renesančního Sandra Botticelliho,

Františka Jelenová, L1, 2019

ale na druhé straně zároveň také živelný projev van Goghův, nebo Francouzi Édouard Manet a Claude Monet. Mnoho inspirace získává také v muzeích, kde vyhledává zvláště drobné detaily v historickém šperku, brnění, zbraních nebo starožitných domácích doplňcích.

Mladá autorka je teprve na začátku své umělecké kariéry, která se začala rozvíjet ilustrováním postav k oblíbeným knihám, a postupně se vyvíjí k řemeslně dokonalé a suverénní perokresbě spojené zároveň s lehkostí a bravurně zvládnutými detaily. Pro své kresby využívá velice jemné umělecké popisovače, které

kombinuje s rozmývanou tuší, vnášející dynamický prvek napětí do jinak jemné a přesné kresby. Její práce mají v sobě zatím jistou naivitu odpovídající jejímu věku, což je však zároveň činí svěžími, bezprostředními a radostnými, nepoznamenanými uměleckou manýrou, přesto však z velké části nepostrádají přesvědčivost a znepokojivý prvek nutný pro divákově zaujetí (zobrazovaným výjevem). Je překvapivé, že tak mladá autorka má tak sebejistý kresební projev a řemeslnou zručnost, kterou v dnešní době již mnoho výtvarníků buď postrádá nebo jí opovrhuje.

Její ilustrace zaujaly některé české sběratele exlibris a krátce po ukončení studia pak dostala příležitost k vytvoření exlibris pro Evžena Haluzíka, sběratele s opravdu vysokými nároky na estetickou i řemeslnou kvalitu exlibris. V roce 2018 tedy vytvořila dvě exlibris pro jeho dceru Annu Špačkovou, s vlastním námětem inspirovaným kouzelnou hůlkou Harryho Pottera vyvolávající osobního patrona ve formě kouzelných zvířat, v tomto případě jelena a laně. Jako grafickou techniku pro exlibris si zvolila litografii, a to v dílně Petra Korbeláře, který je jako zkušený tiskař zároveň otevřený novým experimentům. Následovala exlibris pro Michalu Davidkovou (Kočka s dýněmi), Jacka van Peera (Dívka s hruškou), Anitu Thysovou (Kočky s knihami) a také vlastní exlibris na téma Adam a Eva. Bude zajímavé sledovat její další umělecký vývoj jako ilustrátorky či tvůrkyně exlibris.

Kontakt: frantiska.jelenova@centrum.cz

Alois Sassmann

CENTENÁRIUM NEDOSTIŽNÉHO MISTRA BAREVNÉ AKVATINTY PAVLA ŠIMONA

V letošním roce připadá na 16. červen 2020 sté výročí narození mezi sběrateli velmi oblíbeného grafika **Pavla Šimona**, syna malíře a světoznámého grafika,

Arpád Nagy, X2, 1958

spoluzakladatele SČUG Hollar prof. T. F. Šimona. Významnou úlohu v jeho životě sehrály *příbuzenské vztahy* s další uměleckou rodinou, z níž pocházel Cyril Bouda. Jak známo, byl mladý C. Bouda, malíř, grafik a ilustrátor, v letech 1929-1935 prvním asistentem T. F. Šimona na AVU v Praze a s jeho jedinou dcerou Evou Šimonovou uzavřel v roce 1930 sňatek. Pavlu Šimonovi se dostalo péči jeho otce perfektního akademického **vzdělání** od tehdy nejlepších učitelů na AVU. Šimonovo studium bylo sice přerušeno uzavřením vysokých škol v době naci-

stické okupace, ale studium dokončil ve speciální škole prof. Vladimíra Pukla v letech 1945-1946.

Zvládl dokonale grafické řemeslo a svou **pílí** dokázal rozvinout svůj talent, vyhnout se epigonství a osvojit si osobitý umělecký výraz jakéhosi klasicistního

Pavel Šimon, C5, 1957

poklidu a laskavého vidění světa. Ostatně **pracovitost** měl ve svém štítu jak jeho švagr Cyril Bouda, tak jeho otec T. F. Šimon, citující často dvorního malíře Alexandra Velikého – Apellése: „Nulla Dies Sine Linea“. Snad měl před sebou oslnivou kariéru jako pokračovatel svého otce, který dosáhl dodnes uznávané světové proslulosti. Nevydal se však do světa a nestal se průkopníkem nových

výtvarných směrů a postupů. Dal přednost službě svým přátelům, sběratelům exlibris a ctitelům drobné příležitostné grafiky! Za války se nevyhýbal ani požadovaným novinovým ilustracím. Svůj zdánlivě konzervativní popisný projev povýšil na styl **poetického realismu**.

ve věku 38 let, dokázal Šimon vytvořit početnou řadu **exlibris**, která začala být v oblibě již od konce 30. let minulého století. P. Šimon později upustil od typu pouhé knižní značky, nálepky písmem vyznačující vlastnictví knihy, a exlibris umělecky povýšil na drobnou grafiku

Pavel Šimon, C5, 1953

Pavel Šimon, C5, 1953

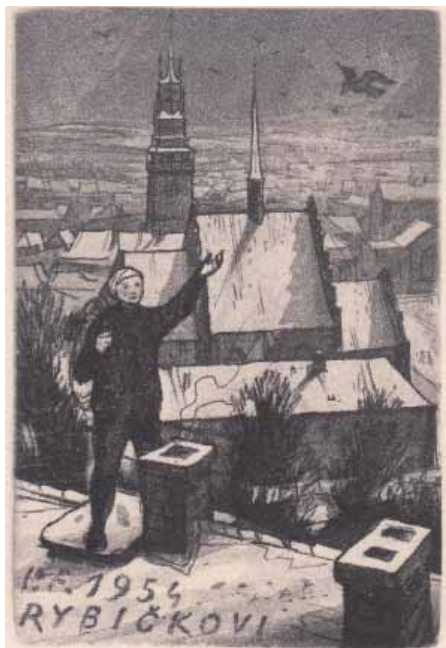
Grafiku přiblížil klasické malbě procítěných komorních námětů s figurálními motivy, pohodovou atmosférou, čistotou výrazu či jásavé barevnosti, líbeznosti, hravosti a vtipné zkratky. U Pavla Šimona dominují akvatinty a dřevoryty, zpočátku rovněž měkký kryt. Oblíbenými tématy jsou chodci v krajině, pražská zákoutí, ale hlavně zobrazování románových peripeříí nepoučitelného snílka Dona Quijota. Za svůj krátký život, zemřel 26. 6. 1958

s barevnými motivy stavebních památek, přírodních scenérií, městských vedut a zákoutí Prahy s literárními reminiscencemi.

Mimo exlibris vytvořil Pavel Šimon mnoho opusů **příležitostné a drobné grafiky** (od poděkování a různých oznámení až po blahopřání, novoročenky a věnovací listy, ediční vzorky, monogramy a záhlaví dopisních papírů) do

kládajících jeho mimořádnou ochotu posloužit členům naší sběratelské obce a milovníkům drobné grafiky. Například v lednu 1951 přinesl do výborové schůze dva návrhy knižní značky SSPE, z nichž jeden pak provedl v technice měkkého krytu a nechal vytisknout v nákladu 260

míná: „Pavel byl vysoký, štíhlý, úžasný. Krásný chlap. Byl skromný, svědomitý a pilný. S celou rodinou i s dětmi jsme jezdili k Šimonovým do Prahy na návštěvu. Ubytovali nás v prostorné vile v Bubenci, V Tišíně 10, kterou postavil starý pán T. F. Šimon. Pro naše děti byl Pavel

Pavel Šimon, C5, 1953

kusů. Přivedl mezi nás nové členy – výtvarníky, např. svého synovce Jiřího Boudu. Nechyběl na žádném zájezdu SSPE a na dvoudenním zájezdu do Kutné Hory se aktivně podílel přednáškou o grafických technikách. Vydal pro nás dvě příručky umělce-grafika a zadavatelům dával nezištně k dispozici někdy 3-4 varianty návrhů exlibris, jen aby co nejvíce vyhověl. Netrval na vrácení nepoužitých návrhů.

Naše nejstarší členka paní Eliška Rybičková z Hradce Králové na něj takto vzpo-

Pavel Šimon, C5, 1952

Šimon strýček. A najednou byl po operaci. Byla jsem snad poslední z přátel sběratelů, kdo za ním přijel na návštěvu. Ovšem kromě jeho dlouholetého přítele a sběratele exlibris dr. Ladislava Loubala (1924-1997), neurologa z Moravské Třebové. Shodou okolností byl tehdy v létě 1958 na stáži ve Vinohradské nemocnici, kdy tam Pavel bojoval svůj poslední a marný boj s nemocí.“

Vzpomínka dr. L. Loubala má velmi důvěrný charakter: „Imponoval mi svým osobním zjevem – vysoký, štíhlý brunet, elegantní svým pečlivým zevnějškem i uhlazeným slovním projevem, imponoval mi svou grafickou virtuozitou – zvláště v barevných leptaných technikách, imponoval mi v ne-

Pavel Šimon, C5, 1949

poslední řadě i svou srdečností a korektností. V nemocnici jsem za ním chodíval denně, protože mi říkal: Tebe snesu, chodím sem každý den!”

Budíž tu ještě připomenuta spolupráce P. Šimona s SČB a Josefem Ciprou. V roce 1950 vydal Československý spisovatel bibliofilii Petra Bezruče *Je nás šest* v úpravě P. Hály, vyzdobenou 6 lepty a kresbami P. Šimona a bibliofilské vydání *Máje* K. H. Máchy s 12 listy P. Šimona v technice měkkého krytu s typografickou úpravou J. Cipry.

Mám dosud v paměti dojemný literární večer z 11. března 1965 v PNP v Praze nazvaný *Konfese a lásky Pavla Šimona* s recitacemi Štěpánky Haničincové a B. Švarce připravený k poctě Mistra L. Vrkošovou a J. Bendou, s proslovem Karla Štíky a za spolupráce Antonína Grimma. Co se týče ilustrací knih, velkým nesplněným snem Pavla Šimona se stal ilustrační doprovod románu Miguela Cervantesa *Důmyslný rytíř Don Quijote de la Mancha*. Vzorem mu byly kresby Gustava Dorého. Zanechal nám jen torzo tohoto zamýšleného životního díla. Ve svém vyznání v předmluvě ke svému jedinému don-quijskému cyklu o sedmi dřevorytech se představil jako neochvějný idealista, duchem ušlechtilý rytíř plný víry a předsevzetí konat dobré skutky přes nesnáze na cestě a bez ohledu na prospěch či slávu.

Připomeňme alespoň částečně, že námětu Dona Quijota se před ním věnovali slovenský malíř a grafik Cyprian Majerník (v r. 1944) a český malíř a grafik František Tichý (též od 40. let). Knižní ilustrace F. Tichého vyšly k převyprávění románu Jaromírem Johnem poprvé v Orbisu v roce 1940 a pak v dalších vydáních v Orbisu, v Československém spisovateli (1955), ve SNDK (1962) a potom ještě několikrát. Mám před sebou dvoulist s poděkováním za kondolenci podepsaný Mílou a Vilmou Šimonovými a Evou Boudovou s připojeným dřevorytem Dona Quijota. V povědomí mi zůstane vzácný, skromný člověk s čistým štítem.

Slovy Rostislava Dostála: „Člověk se neubrání lítosti nad nedožitým životem grafika-básníka, nad nedobožovaným životem o celého Quijota v člověku-umělci i o Quijota v nás.“

Jiří Ort

Výběr literatury:

DOSTÁL, Rostislav. *Pavel Šimon. Drobná grafika*. Praha: Obelisk, 1971.

ZDĚNOVEC, Vladimír. *20 let od smrti Pavla Šimona*. In *Zprávy SSPE 2/1978*, s. 1–4.

LOUBAL, L. L. *Vzpomínka na Pavla Šimona*. In *Zprávy SSPE 2/1978*, s. 4.

PROKOP, I. - RUBÁŠ, L. *Pavel Šimon*. Katalogový list Slovníku tvůrců exlibris.

**K ŠEDESÁTÉMU VÝROČÍ ÚMRTÍ
NAKLADATELE JOSEFA HLADKÉHO**

Josef Hladký se narodil 13. 1. 1885 v Uherském Brodě a zemřel 16. 2. 1960 v Hranicích na Moravě. Po absolvování Učitelského ústavu v Brně roku 1905 pů-

Alois Moravec, portrét Josefa Hladkého, kresba, 1930

sobil jako učitel obecných škol v okrese uherskohradištském do roku 1919, kdy odešel do výslužby. V době učitelování v Buchlovicích (1914) se seznámil s učí-

telem Bedřichem Benešem Buchlovanem, který ho získal pro sběratelství exlibris, a rovněž s učitelem a začínajícím dřevorytce Josefem Hodkem. S oběma ho pak pojilo trvalé přátelství.

J. Hladký s B. Benešem následně v Bzeneci roku 1918 společně vydali ve 150 výtiscích *Almanach přátel českých ex libris 1918* se 14 stranami textu a 10 přílohami exlibris.

Roku 1919 se Hladký přestěhoval do Prahy, aby se plně věnoval vydavatelské činnosti. Zde vydával především knihy pro mládež, ale i knihy pro dospělé

Josef Hodek, X2, 1927

a soubory uměleckých pohlednic. Roku 1927 s vydáváním v Praze skončil a přestěhoval se do Hranic na Moravě, kde se opět plně věnoval vydávání knih, např. bibliofilských edicí Rozmarýn, Amfora, Prapor, Čtení příkladné a Anakreon, a dalším vlastním ručním tiskům. Vydával také grafické soubory a soubory ex-

libris a novoročenek. Soupis vydaných knih a grafických souborů je uveřejněn na webových stránkách Lege artis. Přátelství s BBB a J. Hodkem mělo vliv na Hladkého sběratelství. Byl aktivním činitelem ve Skupině moravských knihomilů a Čs. spolku sběratelů a přátel ex libris. V roce 1920 byl iniciátorem, redaktorem a administrativním pracovníkem časopisu Knižní značka, jehož vydávání však v roce 1922 skončilo. Obnoveno bylo až v roce 1937 redaktorem Aloisem Chválou. Jako sběratel exlibris měl do roku 1919 již 24 vlastních knižních značek a do roku 1950, kdy přestal s intenzivním sbíráním, jich měl 63 v různých technikách a od mnoha výtvarníků. Podílel se také na výměnných akcích a setkáních bibliofilů na Moravě. Svoji sbírku exlibris v počtu přes 12 000 kusů předal ke konci svého života pražskému herci Bedřichu Vrbskému. Tuto sbírku nakonec získala Galerie výtvarného umění v Olomouci. Celkem vydal 12 souborů exlibris a 8 souborů novoročenek.

Zdroje:

[1] *Kdysi a nedávno. Texty o dějinách Hranicka*, 2/2011, s. 67–70.

<http://doczz.cz/doc/289161/nakladatel-josef-hladky>

Josef Šuchman

OPAVA VZDÁVÁ HOLD MILOŠI KAČÍRKOVÍ

Miloše Kačírka, bývalého ředitele LŠU – výtvarný obor v Opavě, kulturního pracovníka a grafika nemusíme členům SSPE představovat. Zemřel před třinácti lety, ale jeho grafické vynálezy, zejména papírořty a ex lagenaria máme v živé paměti. Nyní bude jeho působení v Opavě připomínat i Rezidence Kačírkova,

Miloš Kačírek, X3, 1981

ve které bude celkem 133 bytů. Projekt, jehož výstavba započala v květnu 2019, je rozdělen do čtyř etap a bude dokončen v dubnu 2021. Jak sdělil ve své příloze Bruntálský a krnovský deník, ponese nová páteřní ulice Kačírkovo jméno.

Jan Havlík

VZPOMÍNKA NA PROFESORA STANISLAVA KULHÁNKU

Letos, 16. 4. 2020, to bylo padesát let, kdy jsem s naší rodinou a přáteli stál u rodinné hrobky v Kladně a loučil se se svým milovaným dědečkem profesorem Stanislavem Kulhánkem. Byl jsem ještě mladý a plně jsem si neuvědomoval, jak velká je to pro mě ztráta. Až nyní, s odstupem let jasně vidím, co pro mě můj dědeček znamenal.

V prvé řadě to byl nesmírně hodný a citlivý člověk, který mě v mládí seznamoval s okolním světem. Vyprávěl o minulosti,

o svých studiích a cestách po Evropě, o obou válkách i o životě za Rakouska. Učil mě vidět svět, rozlišovat, co je dobré a co zlé, a hlavně, co je krásné.

Stanislav Kulhánek, P1, 1936

Když jsem byl u něj v ateliéru při práci, viděl jsem celý zrod uměleckého díla. Pár jemných čar a náhle tu byl obličej, postava, krásná dívka či pevný muž. A co teprve malba, ať to už byl olej, akvarel, pastel, nebo úžasně precizní perokresba. A pak grafika, viděl jsem celý postup při zrodu grafického listu. Od přípravy desky, přes studijní náčrty, propracování skici až po konečnou kresbu, provedenou do všech detailů. A pak následovalo kouzlo! Přenos kresby na připravenou desku pomocí mřížky a zrcadla a vlastní rytí do krycí vrstvy na měděné či mo-

sazné desce a následné leptání. Nikdy nezapomenu na ty tajemné vůně malířských i tiskařských barev, ředidel, papíru a chemikálií. Následovalo několik „prób“ na lisu, něco se ještě doleptalo či jinak opravilo a najednou tu byl hotový list, malý zázrak. Prvním přísným kritikem byla babička, ale i já jsem někdy něco řekl.

Když se nyní probírám jeho grafickými pracemi, vidím, jak málo jsem se ptal a jak hodně mě přesto dědeček naučil a jak mi v současné hektické době chybí. I v těžkých chvílích po úmrtí svého nadaného syna, prof. Stanislava Kulhána juniora, při vážných onemocněních mé matky nebo v době tíživé politické situace v padesátých letech minulého století vždy dokázal jít do svého ateliéru a svoji bolest a starosti přetavit v umění.

Člověk odchází, zůstává jeho dílo a v něm pro nás žije dál. Jeho živoucí, erotické a přitom cudné ženské akty nám budou i nadále zpříjemňovat život. Čest jeho památce a dílu!

Jindřich Hotový

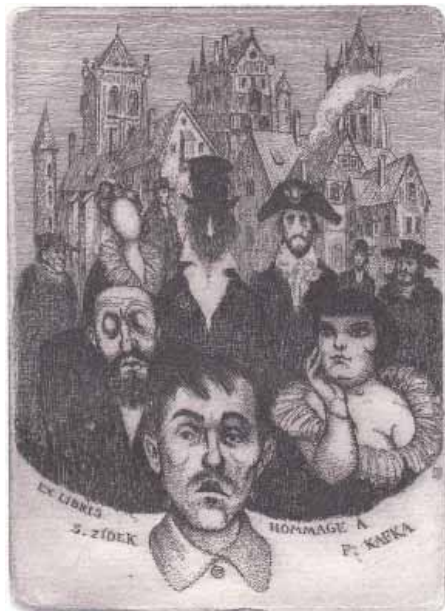
LAMPA ŽIVOTA SLÁVKA ZÍDKA ZHASLA

Stanislav Zídek, foto J. Šulc, 2012

Mám před sebou smuteční oznámení, že 4. dubna 2020 ve věku 98 let zemřel Stanislav Zídek.

Poznal jsem ho, kde jinde bych mohl potkat sběratele exlibris, na chrudimském sjezdu SSPE v osmdesátých letech, a jaké pak bylo moje překvapení, když jsem ho záhy po tomto setkání potkal na chodbě pardubického Plynostavu. Já tam nastoupil do přípravy výro-

Josef Kábrt, C3, 1986

by a on tam končil jako stavbyvedoucí a svěřil se mi, že právě pomáhal realizovat projekt, který předtím nakreslil na rýsovacím prkně. Měl jsem obrovskou radost, že jsem potkal spřízněnou osobu – technika povoláním a milovníka umění srdcem. To není příliš časté spojení. Sběratelé exlibris jsou lidé různých povolání, ale nejčastěji to jsou pedagogové, lékaři a pracovníci dalších humanitních profesí. Ovšem nejen tato skutečnost založila můj obdiv ke Slávkovi, neboť teprve později jsem pochopil, jak z něho vyzařuje láska a pokora

k lidem, přírodě, výtvarnému umění a k jeho tvůrcům.

Potom už jsme se potkávali pravidelně na akcích SSPE a také na akcích, které pořádala hradecká sekce SSPE, zejména na vernisážích v hradecké Galerii Na mostě. Tam vždy přiložil ruku k dílu při organizaci či instalaci.

K devadesátinám mu uspořádali hradečtí přátelé výstavu z jeho sbírky exlibris od jím oblíbených autorů Vladimíra Komárka, Vladimíra Suchánka, Josefa Kábrta, Josefa Jíry a dalších s nimiž se osobně znal.

Jeho častým výtvarným motivem byla lampa, zejména petrolejová, těch bylo na výstavě nespočet, a já jsem byl tehdy rád, že jsem mu donesl rovněž grafiku s lampou, kterou neměl ve sbírce. Dostal jsem od něho bibliofilii s vyznáním lásky k výtvarníkům a umění a také s jeho vlastním vyznáním lásky k životu. A toto vyznání končí slovy: Na konci mé pouti životem bych si rád řekl s básníkem Vladimírem Holanem: „Můj život byl krásný, protože byl všední.“ Stanislav Zídek byl vzácný člověk, naplněný láskou a porozuměním. Čest jeho památce!

Zdeněk Řehák

Stanislav Zídek se narodil 19. 2. 1922 v Hradci Králové a zemřel tamtéž 4. 4. 2020. Členem SSPE se stal v roce 1981 a byl pravidelným účastníkem akcí SSPE.

Vystudoval Vyšší průmyslovou školu strojnickou v Hradci Králové a stal se projektantem chemických a energetických zařízení. Jeho časový „záběh“ si uvědomíme např. tím, že byl svědkem bombardování Plzně spojeneckými letadly na začátku roku 1945, když byl v Plzni již v souvislosti se svým povoláním; bylo mu tehdy dvacet tři let.

**ZEMŘEL RADOSLAV KUTRA,
UMĚLEC DVOU DOMOVSKÝCH
ZEMÍ**

Radoslav Kutra se narodil 13. března 1925 v Holici u Olomouce (nyní součást města Olomouce) a zemřel 19. ledna 2020 v Lucernu ve Švýcarsku. R. Kutra

Radoslav Kutra, L1, 1960

byl u nás, a po okupaci Československa a emigraci v roce 1968 i ve Švýcarsku uznávaným výtvarným umělcem a pedagogem. U nás to bylo ovšem provázáno několika opakujícími se postihy jako reakcí na jeho nepřetržitou snahu o unikátní uměleckou tvorbu, vyvěrající z potřeby svobodného uměleckého myšlení. Sprátelil se zde s vnitřně spřízněným olomouckým malířem Miloslavem Jemelkou, narozeným rovněž v roce 1925. Během svého života v Olomouci vytvořil

R. Kutra rozsáhlé malířské a grafické dílo včetně více než čtyřiceti exlibris a několika novoročenek. V grafické tvorbě využíval suchou jehlu a barevnou litografii. Pedagogické činnosti R. Kutry se dostalo velké příležitosti po přesídlení do Lucernu, kde vyučoval až do roku 1985 na výtvarné škole *Kunstseminar Luzern*, kterou založil. Své vlastní teoretické výtvarné texty publikoval v němčině a češtině v letech 1984 až 2005.

Všem zájemcům o autorovu tvorbu poskytne pozoruhodné informace publikace trvalé hodnoty s názvem *Radoslav Kutra. Barva – tvar – duch. Obrazy, kvaše, kresby. 1941–2005* vydaná Muzeem umění Olomouc k umělcově výstavě v roce 2005. Publikace má 103 strany formátu A4. Většinu zasvěcených textů napsali Ladislav Daněk a Pavel Zatloukal. Publikace obsahuje 164 reprodukcí autorových obrazů a kreseb, převážně barevných, z celého jeho tvůrčího období jak z Olomouce, tak z Lucernu. Připojena je bohatá biografie a bibliografie. Publikace je výbornou pomůckou pro poznání životního díla vynikajícího umělce a pedagoga Radoslava Kutry.

Ladislav Lamač
V Olomouci 11. 4. 2020

Výběr z literatury:

KUTRA, Radoslav. *Já a prominent. Z pozůstalosti pětépáka Raimunda Kolmaše.* Olomouc, Luzern: Muzeum umění Olomouc, Kunstseminar Luzern, 2005.

KUTRA, Radoslav. *Viditelný čas. Početí a narození nadčasové budoucnosti. Umělecká pedagogika školy vidění.* Praha: Arista, 2003.

ZÁKRAVSKÝ, Štěpán. *Radoslav Kutra. Soupisy exlibris z let 1958, 1959, 1960. Novoročenky pro roky 1959, 1960, 1961.* In Zprávy SSPE 1960/39, s. 26–27.

ZÁKRAVSKÝ, Štěpán. *Radoslav Kutra*. Soupisy exlibris z roku 1961. Novoročenka pro rok 1962. In *Zprávy SSPE 1962/44*, s. 12.

ZEMŘEL BEDŘICH HOUSA, ČESKÝ RYTEC POŠTOVNÍCH ZNÁMEK

Bedřich Housa se narodil 12. dubna 1926 v Praze a zemřel 7. května 2020. Byl autorem a rytcem mnoha československých a českých poštovních známek.

V letech 1940 až 1944 se vyučil ocelorytce u J. Goldschmieda v bývalé Československé grafické unii. Po druhé

Hollar. Od roku 1949 byly základem jeho tvorby poštovní známky se širokou škálou námětů od lidové kultury k technickým památkám. Po umělecké stránce jsou nejvíce hodnoceny jeho přepisy děl starých mistrů grafiků, například Albrechta Dürera a Václava Hollara, formou mědirytin.

V edici *Tradice české známkové tvorby* vyšla 20. ledna 2020 zdařilá známka s portrétem Bedřicha Housy, jejíž autorkou je Eva Hašková. Autorem rytiny obálky prvního dne vydání je grafik a rytec Martin Srb.

Bedřich Housa se v malé míře věnoval tvorbě exlibris, vytvořil jich asi 22 kusů pro české i zahraniční sběratele, ale jsou to vždy mistrovská rytecká díla. Celkem pravidelně posílal již od 50. let minulého století své ryté novoročenky přátelům a známým. Seznam jím vytvořené drobné grafiky do roku 1986 nalezneme v článku PULTR, F. - VENCL, S. *Jubilant Bedřich Housa*. In *Zprávy SSPE 4/1986*, s. 11–16.

Lgh

Bedřich Housa, C2, 1956

světové válce vystudoval Akademii výtvarných umění v Praze pod vedením profesora Vladimíra Silovského. Během studií měl možnost se setkat s mnohými výtvarníky, jako například Pavlem Sukdolákem nebo Ladislavem Čepelákem. V roce 1960 se stal členem SČUG

ZE ZÁSUIEK ANTIKVIÁRŮ Novoročenky Marie Jančákové

Zakládající členka SSPE Marie Jančáková-Příbilová (1887–1959) byla poučenou sběratelkou a pravděpodobně i mecenáškou řady výtvarníků, kteří pro ni vytvořili kolem 200 exlibris (soupis <https://exlibrisweb.cz/seznam.htm>). Ing. Boháč uvádí v tomto soupisu také 19 položek, které vytvořila pro sebe vlastní rukou, a to v letech 1938 až 1944. Kromě pěti zinkografií, které reprodukuje historické rytiny, se jedná o suché jehly, lepty, linoryty a dřevoryty, někdy kolorované. Nestejná úroveň provedení vede k do-

mněnce, že na některých exlibris mohli spolupracovat její uměleční přátelé a zároveň hosté restaurace Nebozízek v Praze na Petříně, kterou Jančákoví provozovali. V roce 2018 jsem měla možnost zakoupit v antikvariátu konvolut 23 novoročenek a blahopřání přátelům signovaných Marií Jančákovou. Novoročenky byly určeny pro soukromou potřebu její nebo obou manželů, výjimečně byl objednavatelem notář Ferdinand Hejna, také

V jednom případě je spolupráce prokazatelná, týká se novoročenky s dřevorytem panoramatu Hradčan. Totožný pohled je otištěn v deníku Anny Mackové, která si poznamenala: 18. XII. 1938. *Nakreslila M. Jančáková, ale kresbu opravil a celé vyryl Jos. Váchal při jedné návštěvě na Nebozítku v restauraci. Byla jsem přítomna. A. M.* Stránka z deníku byla reprodukována v článku M. Rumlarové *Příběh Anny Mackové* (Sborník pro ex-

Marie Jančáková, X2/col

zakládající člen SSPE. Jsou signovány v desce monogramem JM, některé jsou podepsány a je uvedeno vročení. Lístky jsou provedeny suchou jehlou, leptem, linorytem a dřevorytem, některé jsou kolorované akvarelem. Na opakovaných lístcích se kolorování často liší v barevnosti i v intenzitě. Opět je zřetelná nestejná úroveň řemeslného provedení jednotlivých grafik a v některých tiscích je možno uvažovat o pomoci poučeného výtvarníka.

*Josef Váchal, X2, 1938,
podle kresby Marie Jančákové*

libris a drobnou grafiku 2013, s. 46-52). Zdá se tedy, že tato novoročenka manželů Jančákových je spíše dílem Josefa Váchala a podobnou spolupráci lze očekávat i v dalších případech knižních značek a novoročenek provedených kvalitním dřevorytem a podepsaných Marií Jančákovou.

Jana Parýzková

KAREL HRUŠKA (1930–2015)

Výstava Karla Hrušky *Divadlo světa*, uspořádaná k jeho nedožitým devadesátinám v Galerii Hollar ve dnech 4. 6. – 5. 7. 2020, představila výběr z jeho volné grafické tvorby a několik ukázek z jeho

bohatého díla ilustračního, často realizovaného také v grafických technikách. Z grafických technik měl umělec nejraději **dřevořez**, v němž vyzkoušel všechny jeho možnosti – působení kontrastu plochy a čáry, využití struktury dřeva i její popření jakoby napsanou linií nebo celou sítí čar, účinnost barvy, uplatnění rastru i kombinace s jinými technikami.

Karel Hruška, L1

Celým Hruškovým dílem se vine několik základních témat, ke kterým se stále vracel nikoli v cyklech, ale spíše ve volných řadách, jež následují po jeho raných grafických portrétech a listech z dětského světa. Jsou to témata džezu, kterým byla po válce uchváčena především mladá generace, motivy sportu jako výraz energie i lidové zábavy, v nichž mohl rozehrát dynamiku pohybu i okamžik souhry a střetu v nezvyklých pohybových zkratkách, a posléze také divadla, jimiž se vra-

cel nejen ke svým oblíbeným mistrům dramatu, ale jejichž prostřednictvím se zároveň vyjadřoval k aktuálním otázkám své doby.

Karel Hruška byl přijat do SČUG Hollar hned po ukončení studia v roce 1958 a patřil k nejvýraznějším členům generace let šedesátých. Přesto ze své volné tvorby zveřejnil jen nepatrnou část. O zviditelnění se nestaral. Většinu dřevořezů si tiskl sám v nepatrném nákladu. Zůstaly tak sběratelskou vzácností.

PhDr. Blanka Stehlíková,
kurátorka výstavy (tisková zpráva)

VÝSTAVY A SETKÁNÍ V MORAVSKÉ TŘEBOVÉ

Bohužel i v Moravské Třebové je třeba udělat změny v akcích, které pořádá místní sekce SSPE ve spolupráci s Kulturními službami.

Hana Horská, Vše spalující zlato, CGD, 2019

28. 2. 2020 se konala v Městském muzeu v Moravské Třebové vernisáž výstavy **Osobnosti divadla a filmu na exlibris** ze sbírky **Jiřího Hlinovského**. Jednalo se o téměř 300 grafik se zobrazením osobností od éry němého filmu až po dnešek, a z divadla za ještě delšího časového úseku, od grafiků nejen z České republiky. Výstava měla již na vernisáži velkou návštěvnost, která trvala stále až do uzavření muzea po vyhlášení stavu nouze vládou České republiky jako opatření vůči rostoucí pandemii způsobené koronavirem.

Pak ještě proběhla 6. 3. 2020 vernisáž místní malířky a grafičky **Hany Horské**. Skvělá výstava počítačové grafiky a malby. Asi se ještě v Moravské Třebové nestalo, že by na vernisáži bylo kolem 150 účastníků. Bohužel pak nastoupil koronavirus a výstava musela být uzavřena. Totéž postihlo výstavu Güntera Hujbera, která měla termín zahájení 23. 5. 2020 a zároveň tento den bylo plánováno XVII. celostátní setkání sběratelů exlibris – bohužel omlouváme se, nebylo. Budeme usilovat o uskutečnění této výstavy v pozdějším termínu.

Pro podzim v Moravské Třebové stále platí termín celostátního setkání sběratelů exlibris 17. 10. 2020 s výstavou ze sbírek zdejších sběratelů, případně pana G. Hujbera.

Bohužel byla rovněž odložena výstava v Městské knihovně Ladislava z Boskovic v Moravské Třebové **Tři roční období v grafice**, měla se konat v květnu, ale dohodli jsme se s pracovníky knihovny, že ji uskutečníme, jakmile to bude možné. Přeju všem hodně zdraví, pevné nervy a těšení se na lepší časy.

Marie Moravcová
Moravská Třebová 16. 4. 2020

OD RYDLA K POČÍTAČI

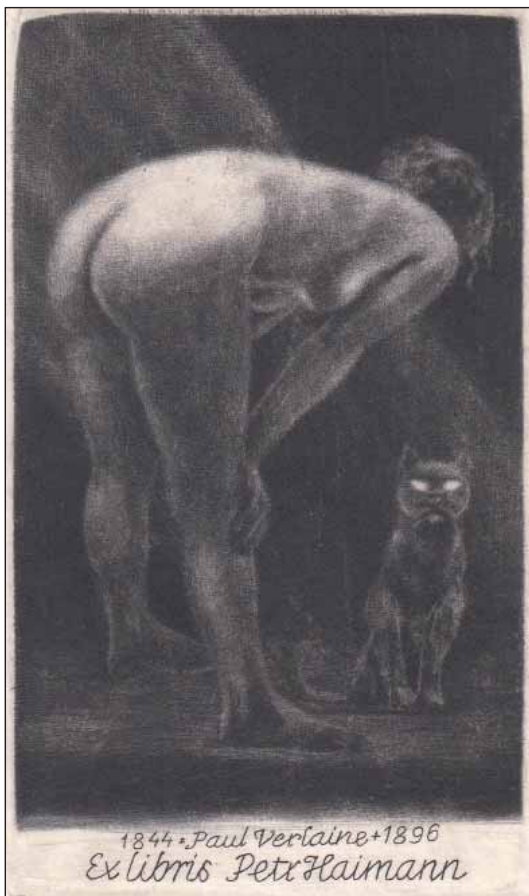
Výstava exlibris ze sbírky manželů Haimannových v Rajhradě

V galerii Benediktinského opatství v Rajhradě proběhla výstava exlibris ze sbírky manželů Heleny a Petra Haimannových s názvem *Od rydla k počítači*. Exlibris, tedy knižní značka jako dílo užité grafiky, je v současnosti především sběratelským fenoménem, vznikla však již ve středověku za účelem prostého označení vlastníka dané knihy, ať už jím byl jednotlivec, rodina nebo instituce. Zatímco v počátcích sestávala exlibris pouze z několika jednoduchých elementů a podstatná byla zejména její praktická funkce, s nárůstem knižní produkce od 19. století sílil důraz na rovinu námětu a výtvarného pojetí. Převaha estetiky a tvůrčí invence nad účelností se pak odrazila v zájmu sběratelů, kteří tyto drobné grafické artefakty oceňovali jako svébytná umělecká díla. Výstava *Od rydla k počítači* představila právě tuto novodobou podobu exlibris a zároveň ukázala specifické sběratelské zájmy a šíři sbírky manželů Haimannových.

Bezmála 7000 knižních značek posbírali Haimannovi na základě vlastních objednávek autorských exlibris a vyměňováním s jinými sběrateli. Zúčastnili se mnohých sběratelských sjezdů (mimo jiné i v Číně či Turecku) a s některými výtvarníky je pojí či pojila dlouholetá přátelství – jsou nebo byli mezi nimi např. Antonín Odehnal, Karel Zeman, Herbert Kisza, Pavel Hlavatý, Vladimír Suchánek či Lumír Šindelář. Exlibris, která vznikla na zakázku přímo pro Haimannovy, odráží místy jejich vlastní zájmy, jako je numismatika či kultura Dálného východu, jiná byla pojata jako zcela volná autorská díla. Pro rodinu Haimannových vytvořili knižní

značky například Antonín Odehnal, Olga Vychodilová, Kateřina Černá, Tomáš Bím, Herbert Kiswa nebo Hana Čápová. Manželé se při výběru děl zaměřovali především na české autory, ale také se pokusili zachytit širší světové tvorby a průběžně sledovali několik konkrétních námětů; v jejich sbírce tak najdeme mnoho exlibris s motivy antické mytologie nebo Starého zákona, které se prolínají evropským výtvarným uměním od starověku do dnešní doby.

Kurátoři výstavy Jiří David a Miroslava Šudomová vybrali z bezmála 7000 knižních značek 691 kusů, které v rámci instalace rozdělili do několika skupin podle tří kritérií: autor, technika a námět. Na výstavě bylo možno vidět dřevoryty a dřevořezy (v této tradiční technice vynikli z českých autorů např. Josef Váchal a Zdeněk Mézl), oceloryty (např. Jiří Švengsbír, Jaroslav Tvrdouň) a mědiryty (např. Karel Zeman, Antonín Odehnal), lepty (např. Petr Melan, Eva Hašková), suché jehly (např. Jaroslav Dajč, Marie Blabolilová), litografie (např. Vladimír Suchánek, Tomáš Bím) či serigrafie (např. Jaroslav Hořánek). Nechyběly ani kombinované techniky a celkový výběr technik ze sbírky Haimannových pak uzavřelo několik grafik vytvořených počítačovou technikou. Kromě úvodních panelů s informacemi o Spolku sběratelů a přátel exlibris a dále pak sestavených podle autorství jednotlivých exlibris nebyla jména výtvarníků zvláště exponována a významnou roli nehrála v rámci výstavy ani datace. Po-

Antonín Odehnal, C7, 1996

zorný divák si mohl všimnout, že mezi prezentovanými grafickými díly figurují i práce Adolfa Borna, Aloise Mikulky, Josefa Čapka, Václava Špály, Josefa Váchala či autora současných českých bankovek Oldřicha Kulhánka. Více než prezentace individuálních tvůrčích výkonů bylo však podstatou výstavy představení vrstevnatosti a bohatosti tohoto uměleckého fenoménu, který díky úsilí výtvarníků a sběratelů i nadále zůstává živou součástí naší vizuální kultury.

Mgr. Klára Peloušková

PLÁN A SKUTEČNOST HOSPODÁŘENÍ V ROCE 2019 A ROZPOČET NA ROK 2020

<i>Příjmové položky:</i>	<i>Plán a skutečnost 2019 v tisících Kč</i>		<i>Rozpočet 2020 v tisících Kč</i>
Členské příspěvky	280,0	266,8	270,0
Příspěvky na tiskový fond	2,0	6,0	3,0
Inzerce	0,0	0,0	5,0
Podíl z prezenčních aukcí	7,0	11,8	10,0
Podíl z internetových aukcí	65,0	45,2	60,0
Prodej spolkových publikací a grafik	120,0	71,8	60,0
Aktivní úroky	0,0	0,0	0,0
Sjezd	30,0	20,0	159,0
Příspěvky a dary	10,0	0,8	5,0
Celkem příjmy	514,0	422,4	572,0
<i>Výdajové položky:</i>			
Časopis Knižní značka a přílohy*	110,0	115,2	120,0
Soupisy exlibris a novoročenek	8,0	0,9	9,0
Slovník tvůrců exlibris	10,0	27,7	25,0
Sborník pro exlibris*	80,0	98,7	60,0
Výstavy	8,0	6,5	5,0
Sjezd 2019 / 2020	30,0	0,0	111,7
Grafické listy, soubory a publikace	25,0	50,1	35,0
Bankovní poplatky	10,0	5,0	5,0
Režijní náklady na činnost spolku	167,0	82,3	70,0
Valná hromada		37,6	15,0
Prezenční aukce		5,7	5,0
Archiv	12,0	26,0	14,0
Účetní evidence	12,0	12	12,0
Hospodářka	14,5	14,9	14,4
Nájemné	15,0	10,0	6,0
Finanční podpory ze strany SSPE	15,0	12,2	5,0
Celkem vydání	511,5	504,8	512,1
Hospodářský výsledek	2,5	-82,4	59,9

*značí výdaje včetně poštovného

Hospodaření spolku v roce 2019 je převzato z dokumentu Hospodaření_4Q2019, který zpracovala paní Ing. Markéta Bayerová. Hospodaření spolku skončilo v r. 2019 ztrátou 82.400 Kč. Z režijních nákladů byly pro přehlednost vyčleněny náklady na valnou hromadu 2019 / 2020 a náklady na prezenční aukce (nájemné). Rozpočet na rok 2020 byl navržen jako ziskový s částkou 59.900 Kč při předpokládaném zisku 47.300 Kč z konání spolkového sjezdu v Olomouci.

Jmění spolku na účtech a v hotovosti, které činilo k 1. 1. 2019 – **478.300 Kč** a k 31. 12. 2019 – **395.800 Kč** se snížilo o **82.400 Kč**.

Vzhledem k tomu, že se valná hromada nekonala, nebyl rozpočet na rok 2020 dosud členy SSPE schválen. Podklady pro valnou hromadu byly shrnuty do samostatné publikace, dosud nerozeslané, a jsou uveřejněny na www.sspe.cz. V edičním plánu na rok 2020 je třeba opravit u katalogových listů chybná jména Štika a Vachová na Karel Štěch a Jana Vacková a u soupisů exlibris změnit na: vydané soupisy Jiřího Neuwirta a Karla Štapfera, připravovaný soupis exlibris Karly Ryvolové a připravovaný soupis novoročenek Stanislava Kulhánka.

Na **tiskový fond v roce 2019** přispěli tito členové:

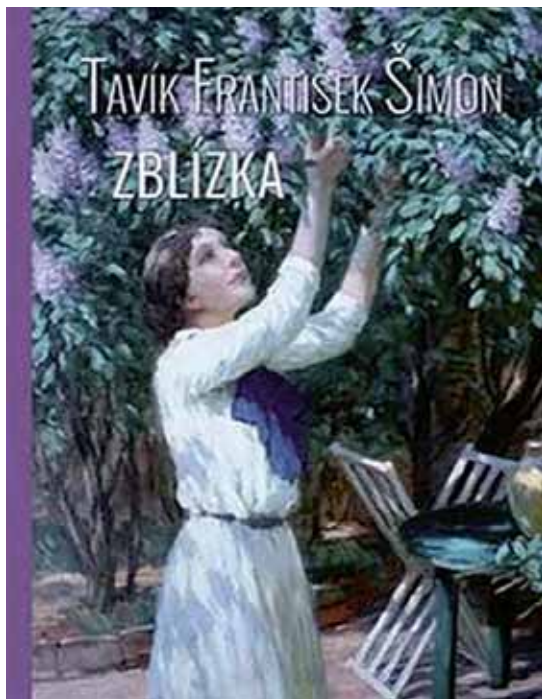
Helga BECKER-BICKERICH, Ing. Michael GRYSKA, Dr. Norbert HILLERBRANDT, Mgr. Jarmila JANKŮ, Josef L. JÍCHA, Ing. Jan LANGHAMMER, CSc., PhDr. Zdenka PFEFFEROVÁ, doc. Mgr. Lubomír POŽIVIL, Josef RUNŠTUK, František RYBÁŘ, Ing. Jiří SOUKUP, Miloslav TOMAŠÁK, Ing. Ladislav ŽÁK a RNDr. Karel ŽIŽKOVSKÝ.

Výbor SSPE všem srdečně děkuje.

Z DOPISŮ

Dobrý podvečer, Honzíku,

pravděpodobně zítra obdržíš dopis s vloženými exlibris k článku o Pavlu Šimonovi. Píši Ti však hlavně kvůli nové publikaci z edice Umění, ze série *Probuzené palety*, z Nové tiskárny Pelhřimov Bedřicha Kocmana. Přišla mi dobříkou v ceně dohromady

400 Kč (280 Kč kniha a 120 Kč poštovné). Jde o společné „dílo“ Pavla Šmidrkala s dovětkem našeho Felixe Černocho. Upřímně řečeno – nesplnila mé očekávání! Marketingově se v Nové tiskárně Pelhřimov správně rozhodli knihu *Tavík František Šimon zblízka* urychleně vydat. Ucelená monografie totiž dosud ani o T. F. Šimonovi, ani o Pavlovi Šimonovi nevyšla. Asi se to bude dobře prodávat. Škoda, že už nežije Eva Bužgová-Rambousková – ta by ten úkol dozajista precizně zvládla! V tomto případě o solidní a fundovanou monografii, kterou by si tento velikán zasloužil, NEJDE!

V epoše socialismu nebyl o T. F. Šimona a jeho rodinu, označo-

vanou za konzervativní, pravicovou a prozápadní, absolutně zájem. Stíhal ho stejný osud jako Vojtěcha Preissiga. Vadilo jeho působení v USA, odchod bratra, který již od mládí žil ve Spojených státech, vadila emigrace jeho staršího syna Ivana (1914–2009) po únoru 1948 do Bostonu v USA. Trnem v oku bylo jeho přátelství se Štefáníkem, vztah k TGM a Hradu (osobní kontakty s prezidentem E. Benešem a pozdějším druhorepublikovým a protektorátním prezidentem JUDr. Emilem Háchou). Nebyly dodnes vydány tiskem zajímavé paměti T. F. Šimona z doby pobytu v Paříži atd. O přešlapování kolem T. F. Šimona v některých statích ve Sborníku Hollar ani nemluvě.

Přišla sametová revoluce, ale pořad si nikdo netroufá! Máme sice slušně vypravenou monografii o Vojtěchu Preissigovi z pera Lucie Vlčkové a další publikace o něm, ale Šimonové, podobně jako Strettiové, stále nic pořádného.

Bariéru mlčení kolem rodiny T. F. Šimona musela rozčísňovat až cizinka, historička umění z Nizozemska Catharine Bentincková z Amsterdamu statí *Po stopách Tavíka Šimona*, kterou z holandštiny přeložila Petra Schürová a vytisklo Centrum

pro studium demokracie a kultury ve svém periodiku Kontexty 5/2014. Tato práce je přístupná na internetu (za poplatek), ale celá grafická tvorba podle soupisu Arthura Nováka *Kronika grafického díla T. F. Šimona* z r. 1937 je zdarma na adrese <https://www.tfsimon.com/> a máš to naservírované s celou parádou! Obávám se, že autoři nové publikace s tímto nejsolidnějším zdrojem informací nepracovali!

Je to takové nekoncepční pele-mele na křídovém papíře – spíše než monografie doprovodný katalog k připravované výstavě. Co mně nejvíc chybí, je jak text, tak reprodukce olejů a grafik z oblasti mého milovaného Českého ráje – konkrétně ze Železnice u Jičína. Ostatně je tam Galerie T. F. Šimona, o které jsem psal v Knižní značce 4/2017, s. 123–125. Nejen osobní vazba T. F. Šimona ke krajináři Frantovi Kavánovi (který v Železnici v letech 1900–1904 bydlel a tvořil), ale s přibývajícím věkem jeho návraty do vzpomínek na mládí. Světoběžník Tavík F. Šimon hledá na konci života své zakotvení v české kotlině, ve své vlasti, v rodném kraji. V červnu 1942 navštívil T. F. Šimon se synem Pavlem své rodiště – město Železnici – naposled. Nestačí mu v dopisech zmiňovaná zákoutí Prahy a útočiště v Bubenečské vile – hledá své kořeny prostřednictvím své matky Anny (první jeho vzpomínky se nesou k Nymburku,

k Matrovicím poblíž Bousova s koupalištěm v Havránku): „Čas dětských fantazií jsem prožil v Obříství, rodiče se potom stěhovali do Mšena a já odešel na školu do Prahy.“ V tom, které místo má označit za nejmilovanější, však váhal; často se hlásil ke Mšenu, ale město ho dodnes mezi významnými obyvateli neuvádí. Ani Základní umělecká škola ve Mšeně nenese jeho jméno. Při vernisáži své výstavy v roce 1940 v tělocvičně Mšeno řekl: „Chovám přichylnost k vašemu městu jako někdejší jeho občan, který se snad až příliš často toulal po světě, ale který vždy rád vzpomíná na Mšeno a jeho romantické okolí.“ V poslední dvou letech a posledních měsících jeho života se však v myšlenkách vrací ke zvlněné krajině pod Kumburkem a Bradlcem s návrším Tábořským a blízkým Zebínem: „Chodil jsem sám mlčky rozkošnou krajinou, těše se z krás polí a kvetoucích luk s majestátním vzhledem vrchů v pozadí,“ píše v posledním dopise v r. 1942 řediteli muzea a vlasteneckému učiteli Václavu Kozákovi. Tak to je ode mne pár vět vyvolaných novou knihou.

Hezký večer přeje Tvůj Jirka Ort.

V Ústí nad Labem 29. 4. 2020

PUBLIKACE

■ **Emilia Stamatova-Brankova. Soupis exlibris a novoročenek Borise Brankova**
 Praha: SSPE, 2019, 8 stran, 8 obrázků, 1 fotografie, 21×15 cm, brožura, tisk Plzeň, Tiskárna Král, 80 výtisků, pro tisk připravil J. Langhammer. Soupis obsahuje popisný seznam 51 exlibris z let 1996–2013 a 7 novoročenek. K soupisu exlibris je připojen abecední seznam jejich majitelů. V úvodu jsou stručně uvedena životní data B. Brankova, doplňující literatura a internetové odkazy.

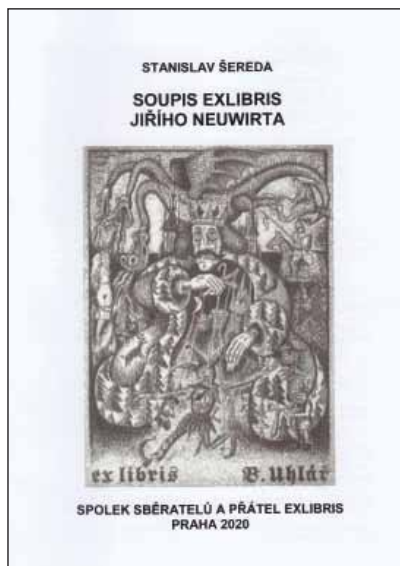
Boris Brankov, malíř a grafik, se narodil 27. 12. 1945 v Sofii v Bulharsku.

Od roku 1997 trvale žije a pracuje v Praze. Absolvoval Akademii výtvarných umění v Sofii v oboru grafika u profesora Evtima Tomova (1919–1997), kde později po několik let vedl grafický ateliér a působil jako pedagog. Pracoval též v oblasti ilustrace a grafického designu knih ve vydavatelství Otečestvo v Sofii, přičemž autorsky ilustroval přes čtyřicet knih pro děti a dospělé. V letech 1998–2001 působil v litografickém ateliéru U Prstenu v Praze na Starém Městě. Od roku 2000 byl po dobu deseti let lektorem na jarních litografických kurzech v severním Německu. Členem SSPE je od roku 2003.

Tento soupis a následující dva je možno objednat na adrese SSPE.

■ **Stanislav Šereda. Soupis exlibris Jiřího Neuwirta**

Praha: SSPE, 2020, 8 stran, 2 obrázky, 1 fotografie, 21 × 15 cm, brožura, tisk Plzeň Tiskárna Král, 80 výtisků, pro tisk připravil J. Langhammer. Soupis obsahuje popisný seznam 112 exlibris z let 1981–2015. K soupisu je připojen abecední seznam majitelů exlibris. V úvodu jsou uvedena stručně životní data J. Neuwirta a doplňující literatura. V závěru soupisu je seznam výstavních katalogů a seznam ocenění.

Jiří Neuwirt, malíř, grafik, ilustrátor, medailér a pedagog, se narodil 27. 2. 1948 v Ostravě. Studoval na Střední uměleckoprůmyslové škole v Brně (1963–1967) v oddělení tvarování plastických hmot u profesorů, akademických sochařů Františka Schenka a Františka Navrátila. Po absolvování školy se zabýval uměleckým kovářstvím a medailérstvím. Vytvořil několik pamětních medailí. Jeho zájem se postupně přesunul na grafiku, jak volnou, tak na užitou, včetně exlibris. Zájem o literaturu ho přivedl k ilustrování a úpravám knih.

Neuwirtovy grafické listy jsou plné fantazie. Dominují v nich postavy a fantaskní a pohádkové bytosti. V současné době se věnuje grafice a malbě. Je členem ostravské Skupiny 4 a členem výtvarného spolku Nová věc. Po dobu sedmnácti let působil jako pedagog v oddělení grafiky SUŠ v Ostravě a několik let na soukromé škole AVE Art v Ostravě.

■ **Bartolomej Rudas. Soupis exlibris Karla Štapfera**

Praha: SSPE, 2020, 8 stran, 15 obrázků, 1 fotografie, 21 × 15 cm, brožura, tisk Plzeň, Tiskárna Král, 80 výtisků, pro tisk připravil J. Langhammer. Soupis obsahuje popisný seznam 37 exlibris z let 1916–1927. K soupisu je připojen abecední seznam majitelů exlibris. V úvodu jsou uvedena stručně životní data K. Štapfera a seznam knižních ilustrací. V závěru soupisu jsou uvedeny prameny informací.

Karel Štapfer, český malíř, ilustrátor a scénograf, se narodil 14. 5. 1863 v Praze a zemřel

30. 11. 1930 tamtéž. Jeho otec byl knihařem. Studoval na Akademii výtvarných umění v Praze u prof. Čermáka a krátce byl na stážích v Mnichově a Paříži. Studium na akademii předčasně ukončil a potom studoval externě na technice u prof. Jana Kouly. Na počátku své umělecké tvorby se věnoval ilustrování časopisů Zlatá Praha, Švanda dudák aj. Rovněž ilustroval knihy. S Ludškem Maroldem spolupracoval na panoramatu Bitva u Lipan (1898); podílel se i na dalších panoramatech u nás i v zahraničí. Na přelomu 19. a 20. století nastoupil jako scénograf do Národního divadla v Praze; vytvořil např. scénické návrhy pro Shakespearova dramata inscenovaná režisérem Jaroslavem Kvapilem. Věnoval se rovněž návrhům loutek a dekorací pro loutková divadla. Podílel se na přípravě Národopisné výstavy československé v Praze v r. 1895. Byl jedním z prvních členů Klubu velocipedistů Praha; jezdil na vysokém kole a na jednokolce. Tvorbě exlibris se věnoval během svého působení v Národním divadle. Vytvářel herecká exlibris (dnes neznámá), loutkářská exlibris a exlibris pro své známé a přátele. Jeho kresebné návrhy exlibris byly reprodukovány fotochemicky, převážně zinkograficky a v menší míře autotypicky na měděné tiskové desky. Je známo přibližně čtyřicet jeho exlibris; podle A. Berndorfa je velká část exlibris, která vytvořil, neznámá. Lgh

■ Renáta Kaiserová knižně

Nám dlouhodobě dobře známá i hojně sbíraná tvůrkyně, a tudíž vlastně uznávaná umělkyně z řad kmenových výtvarníků SSPE. Málokdo však také ví, že poslední dobou vydala vlastním nákladem volnou trilogii o svých dílech. Tady už všichni víme, oč jde, kam je zaměřena a v čem je mimořádně činorodá. Nač tedy připomínat *malbu, grafiku a sochy*. Ponechejme však pro tuto chvíli stranou šíři jejího záběru a zaměříme pozornost pouze na obor uvedený uprostřed výčtu.

To proto, abychom upozornili na jednoduše znějící a jednoznačně výstižný titul GRAFIKA, případně ho alespoň hrubými konturami náplně přiblížili. Čítá 104 strany v pevných a vkusně upravených deskách, důsledně vyplněných množstvím reprodukcí obrazových předloh. Dodejme pečlivě vybíraných a Colorlandem zdařile zpracovaných. Dají se nazvat průřezovým zrcadlem plodné autorky.

Co jiného bychom tu mohli čekat než na prvních místech **exlibris**, jichž za posledních 22 let stihla zhotovit 247, jak sama přiznává. Nejde o malé číslo ani v hodnotě poměrně, jestliže představuje roční produkci více než deseti. Ne každému se to podaří. Zejména, když se věnovala také **novoročenkám**, z nichž v knize upoutá zejména série **PF 2008–2019** pro firmu STRATOS, výrobce záchranných padákových systémů. Kromě toho tvořila **volné listy** pestrého výběru tematického (*NAŠE ZEMĚ, EKOLOGIE, SALOME, BUŠTĚHRAD, PTAČÍ nebo ŠACHOVÁ VÍLA, SPÍCÍ SIRÉNA, KOJÍCÍ MADONA*), ale hlavně pro ni příznačné **cykly**.

V hlubotisku vytvořila například **Zvěrokruh, Renesance a Baroko** (obě 15x) nebo v linorytu (12x) **Egypt, Orient, Řecko**. Na dalších ještě pracuje, a tak se máme nač těšit: **Akty, Andělé, Cestovatelé, Hudební skladatelé...** To se dozajista může týkat rovněž **ilustrací**. Zde za ní stojí nejen poctivě odevzdaná práce s nezvykle příznivou odezvou, ale doslova ji ty artefakty zdobí a šlechtí. Vždyť kdo by neoceníl její

grafickou výpravu Erbenovy *Kytice?! A to jsme zcela pominuli oblast **příležitostné grafiky**, kam lze jenom namátkou přičlenit **Pozvánky na výstavy, Vánoční blahopřání** případně originální nápad **Velikonočenka 2017**. To je snad již všechno, co si lze v taxativním výčtu troufnout doporučit čtenářské obci Knižní značky. Zbytek nutno pro všechny případy přenechat osobnímu vkusu a ten zůstane provždy naprosto individualizovaným. Takže nezbyvá po té knize sáhnout a poměřit si sebe i autorku.*

Felix Černocho

ČASOPISY

■ EXLIBRIS ABOENSIS, Nro 109, 1/2020, Finsko

Boris Hurtta, narozený v r. 1945, je autorem hororových a sci-fi knih a současně i tvůrcem exlibris. Ve druhé části jsou představeni další tvůrci exlibris ze Saint Petersburgu: Nina Kazimova (*1952), Viktor Guzenlouk (*1959), Ella Tsyplyakova (*1974). Inge Look (*1951) je velkou milovnicí přírody, což se odráží i v její tvorbě exlibris. Kluz (Cluj Napoka), kulturní centrum rumunského Sedmihradská, je spojena rovněž s exlibris. Jako osobnost v souvislosti s jeho exlibris je uveden Ukko Kivistö (1891–1962), pedagog, skautský činovník a spisovatel románů pro mládež. Článek M. Lundströmové je věnován tématu automobilů na exlibris. Na předposlední stránce jsou reprodukována japonská exlibris.

■ GRAPHIA, Tijdschrift voor ex-libriskunst. Nummer 67/2020, Belgie

K. Vissers vybral šestnáct exlibris (Ipse sibi), na kterých jejich tvůrci zobrazují svoje záliby a činnosti; jedno z nich je K. Zemana a druhé K. J. Obrátila. Belgický grafik Hugo Besard (*1955) vytvořil v 80. letech minulého století dvě exlibris pro filmového specialistu Gilberta Verschootena, která náhodou našel při svém stěhování do Portugalska. Dekadentní motivy na exlibris jsou předmětem článku Jacka van Peera; mezi 12 zobrazeními jsou exlibris od O. Jelena, G. Hujbera a M. Richterové. M. R. Baeyens upozorňuje na různé varianty exlibris pro téhož majitele (A. F. Dušek, Rudolf Chráma) od O. Štáfla. Valonská výtvarnice Rita Parisi získala cenu v soutěži v Sint-Niklaas za grafické práce v chromolitografické technice. Johan Hellekete, nizozemský sběratel exlibris, začal sbírat v pozdějším věku, ale dosáhl pozoruhodných výsledků; mezi reprodukovanými exlibris jsou dvě česká: Pavla Šimona a Miroslava Houry. Jsou představeny dvě výtvarnice: Anna Trojanowska (*1978) z Polska tvoří exlibris v litografii a Erica Forneris z Itálie používá působivou mědirytinu. Mezinárodní centrum exlibris v Sint-Niklaas má problémy s financováním; utlumilo svoji činnost. Mezi ukázkami současných tvůrců exlibris je i práce Michala Nováka (*1959), člena SČUG Hollar.

■ GRAFIEKWERELD, No. 1. 2020, Nizozemsko

Číslo je věnováno tiskařskému umění v Zutphen a v jeho okolí. V úvodu je představeno město Zutphen a v dalším článku jeho zobrazení na starších grafikách. De Gaillarde Pers byl soukromý lis pro tisk bibliofilii a exlibris. Peter Kooij, malíř a grafik (*1957), tvoří grafické listy v technice linorytu. Jeanne Bieruma Oosting (1898–1994), malířka, grafička, ilustrátorka a sochařka, se věnovala rovněž tvorbě exlibris. Sandra van de Griendt (*1958) vytváří abstraktní díla kombinací různých materiálů a výtvar-

ných postupů. Wim van der Meij (*1949) si velice oblíbil v grafické tvorbě lept. Peter Kalkowsky (*1967), výtvarník a typograf, se zaměřil v grafice na reliéfní tisk, v posledních letech na drátový tisk. Charles Glaude Behrens (1907–1965), novinář, překladatel, ilustrátor, typograf a grafik, se rovněž věnoval tvorbě exlibris.

Lgh

■ KISGRAFIKA, 2020/1, Maďarsko

Grafické epigramy je název úvodního článku, ve kterém je otištěna zahajovací řeč Márie Padné Szabóové k výstavě otevřené 4. října 2019 v Ajke. Výstava byla inspirována myšlenkou významného sběratele grafiky a filatelisty dr. Lászlóa Gombose vystavovat vedle sebe malou grafiku a filatelistické produkty na stejné téma. Na výstavě vystavovalo volné a užité grafiky a známkovou tvorbu pět maďarských grafiků: István Drahos, János Kass, László Kékési, Károly Vagyóczky a József Vertes.

24. října 2019 byla otevřena ve městě Simontornya výstava Lászlóa Kékésiho. V druhém článku je otištěna rozsáhlá zahajovací řeč dr. Kornélie Vasné Tóthové k této výstavě. Výstava byla sestavena převážně z malých grafik tohoto všestranného autora. *Vábení dvojsmyslnosti* je název článku estéta Árpáda Martona, čímž reaguje na výstavu Lajose Bakacsiho *Barvy a ticha* zahájenou 24. října 2019 v Segedínu.

14. listopadu 2019 otevřela maďarská grafička Ilona Kissová v centru H13 výstavu grafičky Erzsébet Palástiové s názvem *’57 Erzsébet Palásti. Ilustrace – malé grafiky – kresby – elektrografiky*.

V článku *Výstava KBK 60* v Segedínu jsou otištěny zahajovací řeči sběratelky Márie Ráczové a grafika Lajose Bakacsiho při otevření výstavy děl z mezinárodní soutěže uspořádané k 60. výročí založení maďarského spolku sběratelů exlibris.

Dalším dílem pokračuje seriál dr. Kornélie Vasné Tóthové *Knižní značky významných sběratelů ve Státní Széchényiho knihovně*, tentokrát osobností právníka Rudolfa Kriera (1910–2000). <http://www.kisgrafika.hu/ujsag/kisgrafika-2020-1.pdf>

■ KISGRAFIKA, 2020/2, Maďarsko

V článku s názvem *Uzavření mezinárodní výstavy exlibris KBK 60* je otištěna řeč předsedy spolku sběratelů Zoltána Vény, kterou přednesl 15. ledna 2020 při slavnostním ukončení mezinárodní výstavy exlibris uspořádané k 60. výročí založení spolku sběratelů. Severopanonská mozaika malé grafiky je název dalšího článku ve kterém je zveřejněna zahajovací řeč Petera Ürmöse k výstavě KBK 60 v Pápě. Dále je otištěn rozsáhlý rozhovor dr. Kornélie Vasné Tóthové s mladým grafikem Józsefem Istvánem Bugyim. Dalším dílem pokračuje seriál dr. Kornélie Vasné Tóthové *Knižní značky významných sběratelů ve Státní Széchényiho knihovně*, tentokrát osobností Flóriána Szentesiho, staršího (1910–2000).

Čtvrtým dílem pokračuje malá encyklopedie pojmů sběratele exlibris dr. Kornélie Vasné Tóthové. <http://www.kisgrafika.hu/ujsag/kisgrafika-2020-2.pdf>

B. Rudas

■ Mitteilungen der Deutschen Exlibris-Gesellschaft č. 1/2020

Tajemství Venuše Mélské, zobrazované v exlibris, zkoumá článek H. Neumaiera. Socha Venuše je vystavena v pařížském Louvru a je pravděpodobně neznámější sochou. V článku je reprodukováno 15 exlibris s námětem této sochy; mezi nimi práce

Jaro Berana. Svými krátkými příspěvky se představují Irina Kozubová z Ruska (*1981), jež využívá pro své grafické práce litografii a lept, a Petar Vladimírov Chinovsky z Bulharska (*1988). Jak se stal sběratelem exlibris, popisuje ve svém článku Josef Burch; jedno z jeho reprodukováných exlibris vytvořil V. Suchánek. Mezi reprodukovánými novoročenkami pro rok 2020 jsou tři od českých autorů: V. Suchánka pro K. Rödela, J. Dajče pro N. Hillerbradta a V. Soboty pro manžele Urbanovy.

■ **Nordisk Exlibris Tidsskrift 2020/1** (Severský exlibristický časopis)

Georg Meußgeier vydal v roce 2013 u příležitosti výstavy historických exlibris ze 16. až 19. století v pevnosti Rosenberg v Kronachu obsáhlou publikaci *Exlibris – Schätze aus vier Jahrhunderten* doprovázející tuto výstavu 246 exlibris z jeho sbírky. Tento letos devadesátiletý sběratel historických exlibris vydal v tomto roce druhý díl s téměř 700 reprodukcemi historických exlibris. V článku *Exlibris Jaye Chambera* je připomenut umělec, který žil v USA v letech 1877–1929; je připojeno 14 reprodukcí jeho exlibris. V souvislosti s výstavami (č. 14 a č. 15) jsou představeny dvě polské výtvarnice: Małgorzata Seweryn (*1971) a Agnieszka Broż (*1990).

■ **SELC-EXPRESS, Nr. 114/2020**, Švýcarsko

Před sto lety obdržel Nobelovu cenu za literaturu Carl Spitteler. Sjezd SELC se koná 12. září 2020 v Trafo hotelu v Badenu. Obrazce z kaleidoskopu zobrazila na exlibris vytvořených počítačovou technikou Barbara Polenz. Fond exlibris grafické sbírky Centrální knihovny v Curychu vlastní rovněž sbírku exlibris z původního majetku Ruth Irietové; v samostatném článku je popsána tato sbírka. Z českých tvůrců jsou v ní hojně zastoupeni Emil Kotrba a Otakar Mařík. Lgh

ZEMŘELA MARIE LACIGOVÁ

Malířka, grafička a ilustrátorka Marie Lacigová se narodila 7. 3. 1928 v Pardubicích. Studovala na VŠUP v Praze (F. Muzika) a na Pedagogické fakultě UK v Praze (C. Bouda, M. Salcman, M. Mičko). V Plzni, kde trvale žila, se proslavila zejména svými ilustracemi pohádkových knih B. Němcové, K. J. Erbena, J. Š. Baara, V. Říhy, M. Korandové, J. Voráčkové, M. Nyklesa a plzeňských pověstí zpracovaných M. Bělohávkem. Grafické tvorbě se věnovala v letech 1970 až 1990, kdy vytvořila rovněž kolem čtyřiceti exlibris, převážně v litografii. Její dílo bylo oceněno Historickou pečetí města Plzně v roce 1996. Zemřela 2. 4. 2020 v Plzni. Lgh

Marie Lacigová, L1

Spolkové stránky www.sspe.cz

Pan Jiří Vinkler vytvořil pro naše stránky soubory fotografií a grafik: **Velikonoční pozdrav, Květen, měsíc lásky a Historie KPVU a SSPE v Moravské Třebové**. Myslím si, že se dílo podařilo. Podívejte se a zavzpomínejte!

Marie Moravcová, Moravská Třebová

ZPRÁVY Z VÝBORU SSPE

- **Výborová schůze** a následná **valná hromada**, obě plánované na **14. 3. 2020** v Domě dětí a mládeže Karlínské spektrum v Praze, se nekonaly z důvodu vyhlášení nouzového stavu v České republice a následného zákazu konání veřejných akcí.
- **Výborová schůze** plánovaná na den **16. 4. 2020** v galerii a restauraci Ladronka v Praze se nekonala z důvodu vyhlášení nouzového stavu v České republice a následného uzavření restaurací.
- **Výborová schůze** plánovaná na den **14. 5. 2020** v galerii a restauraci Ladronka v Praze se nekonala z důvodu vyhlášení nouzového stavu v České republice a následného uzavření restaurací.

VÝSTAVY

Galerie HOLLAR, Smetanovo nábřeží 6, 110 00 Praha 1

34. 6. – 5. 7. 2020	Karel Hruška 1930–2015.
9. 7. – 2. 8. 2020	<i>výstava je v jednání.</i>
6. 8. – 30. 8. 2020	Kamila Štanclová. Grafické ohlédnutí.
3. 9. – 13. 9. 2020	Nová generace. Ozvěny Grafiky roku.
17. 9. – 11. 10. 2020	Mladá grafika.
SPOLU: Zbyněk Janáček, Andrea Uváčiková, Míra Macík.
Vernisáž 16. 9. 2020 v 17 hodin.
15. 10. – 8. 11. 2020	Empreinte. Lucemburská grafika.
Vernisáž 14. 10. 2020 v 17 hodin.

Galerie U Kellerů, náměstí Kašpara Šternberka 68, 338 28 Radnice

6. 7. – 16. 8. 2020	Anna Macková – exlibris, novoročenky.
17. 8. – 27. 9. 2020	Martin Manojlín – exlibris, novoročenky.
28. 9. – 8. 11. 2020	Miroslav Matouš – exlibris, novoročenky.

Galerie Evropského domu, nám. Republiky 12, Plzeň

8.–30. 9. 2020	Milan Bauer – grafická tvorba.

ZMĚNY ČLENSTVÍ

- **NOVÍ ČLENOVÉ:** 10768 Iris FOJTÍKOVÁ, Osvoboditelů 1815, 688 01 Uherský Brod; 10769 JUDr. Oldřich KNOTEK, Větrovy 105, 390 01 Tábor; 10767 Mgr. Karel VÍZNER, Mariánská 552, 470 01 Česká Lípa.
- **UKONČENÍ ČLENSTVÍ NA VLASTNÍ ŽÁDOST:** 40029 Sdružení českých umělců grafiků Hollar, 10197 Jan MARTINEC z Kostelce nad Orlicí, 10198 Karel MARTINEC z Kostelce nad Orlicí, 10565 Dr. Dagmar ŠMATLÁKOVÁ z Prahy.
- **ZRUŠENÍ ČLENSTVÍ PRO NEPLACENÍ ČLENSKÉHO PŘÍSPĚVKU:** 10715 doc. Ing. Prokop TOMAN z Prahy; 30040 Arpad ŠALAMON ze Slovinska.
- **ZEMŘELI:** Helena CEJNAROVÁ z Českého Dubu (†5. 6. 2020); Ing. Václav DVOŘÁK z Prahy (†26. 9. 2019); Stanislav ZÍDEK z Hradce Králové (†4. 4. 2020).

**Časopis Knižní značka vydává pro své členy od roku 1937
Spolek sběratelů a přátel exlibris, založený v roce 1918,
se sídlem: Banskobystrická 2085/1, Dejvice (Praha 6) 160 00 Praha.
Identifikační číslo ve spolkovém rejstříku vedeném Městským soudem v Praze,
oddíl L, vložka 237: 004 43 522, zapsáno 1. ledna 2014.
Poštovní adresa: Spolek sběratelů a přátel exlibris,
Banskobystrická 2085/1, 160 00 Praha.
IČ 00443522. Webové stránky: www.sspe.cz.**

Číslo účtu/Konto:

2501272505/2010 v CZK, Fio banka, a.s., se sídlem V Celnici 1028/10, Praha 1.

Číslo účtu/Konto:

2001272509/2010 v EUR, IBAN: CZ3020100000002001272509, BIC: FIOBCZPPXXX,
Fio banka, a.s., se sídlem V Celnici 1028/10, Praha 1.

Předseda: **doc. PhDr. Felix Černoch, CSc.**, Banskobystrická 2085/1, 160 00 Praha.

E-mail: cernochvip@seznam.cz.

Mobil: 774 193 607.

Hospodářka: **Mgr. Jarmila Špačková**, Čajkovského 914/54, 500 09 Hradec Králové.

E-mail: pausinka@gmail.com.

Mobil: 606 610 698.

Redaktor Knižní značky a členská evidence: **Ing. Jan Langhammer, CSc.**,

Ke Kukačce 797/19, 312 00 Plzeň. E-mail: langhammer.jan@o2active.cz.

Telefon: 377 265 076.

Seznam příloh:

Katalogové listy: Karel Beneš, Daniela Benešová, Jan Halla a Břetislav Štorm.

Pozvánka a přihláška na sjezd SSPE v Olomouci.

KNIŽNÍ ZNAČKA číslo 2/2020

Redaktor: Ing. Jan Langhammer, CSc.,

Ke Kukačce 797/19, 312 00 Plzeň, e-mail: langhammer.jan@o2active.cz.

Redakční kruh: PhDr. Jiří Ort a RNDr. Karel Žižkovský.

Jazyková korektura: Mgr. René Keller a Mgr. David Polčák.

Počítačová sazba článků a výběr obrázků: Ing. Jan Langhammer, CSc.

Grafická úprava a tisk: SOS print, s. r. o., Švihovská 10, 301 00 Plzeň.

Náklad 520 výtisků.

Vydává: Spolek sběratelů a přátel exlibris, Banskobystrická 2085/1, 160 00 Praha,
pro své členy čtyřikrát ročně. ISSN 1211-3840. MK ČR E 11475.

Rozesílá Postservis Praha.

Toto číslo vyšlo 30. 6. 2020. Redakční uzávěrka příštího vydání je 31. 8. 2020.

O
D
R
Y
D
L
A
K
P
O
Č
Í
T
A
Č
I

Exlibris ze sbírky manželů
Petra a Heleny Haimannových

15. 5. – 8. 9. 2019

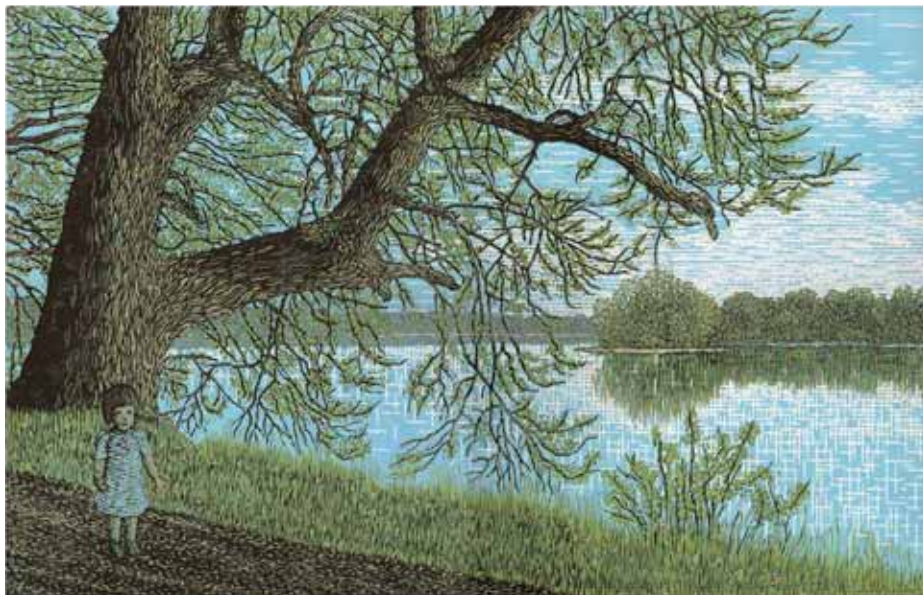

Muzeum Brněnska
Památník písemnictví na Moravě
Klášter 1. Rajhrad

Muzeum Brněnska Jihoomoravský kraj

Plakát výstavy exlibris ze sbírky manželů Haimannových s reprodukcí exlibris Hany Čáповé
Malá gejša z roku 1998

Zbyněk Hřaba, Rybník Svět v Třeboni, X3, 2020

Jan Černoš, EXL S. Z. (Stanislav Zídek), Panova flétna, C7, 2011

Časopis Knižní značka vydává pro své členy od roku 1937 Spolek sběratelů a přátel exlibris založený v roce 1918 se sídlem v Praze.

Název časopisu a logo spolku:
akademický malíř Miroslav Houra.

Na titulní straně:
Zbyněk Hřaba, X3, 2017.